

Výstava:

Kolektivizace venkova byla jedním z nejdůležitějších procesů socialistické proměny společnosti v Československu a dalších východoevropských zemích po druhé světové válce. Komunistická propaganda tedy kolektivizaci věnovala náležitou pozornost a podporovala její prosazení nejen formou natáčení tematicky spřízněných hraných či dokumentárních filmů, ale také propagandou ve formě distribuce plakátů, prezentace fotografií v tehdejší tisku atd. Výstava Kolektivizace v obrazech představuje reflexi daného tématu ve formě prezentace plakátů, dobových fotografií a novinových karikatur. Výstava prezentuje část tehdejší československé, maďarské a rumunské obrazové produkce.

Spolupracující instituce:

Ústav pro studium totalitních režimů (www.ustrcr.cz)
Národní zemědělské muzeum (www.nzm.cz)
Národní filmový archiv (www.nfa.cz)
Slovenský filmový ústav (www.sfu.sk)
Rumunský kulturní institut v Praze (www.icr.ro/praha)
Rumunský filmový archiv (www.cncinema.abt.ro)
Maďarské kulturní centrum v Praze (www.magyarintezet.hu)

BIOGRAF S AGITKOU kolektivizace v obrazech

Tematická přehlídka přibližuje specifické období filmové historie – éru tzv. filmových agitek, které byly natáčeny převážně v 50. letech 20. století v socialistických kinemato-

grafiích středovýchodní Evropy. Jako užší téma byla zvolena problematika kolektivizace zemědělství, která probíhala ve většině států tehdejšího sovětského bloku. Na přehlídce budou promítány filmy české, slovenské, maďarské či rumunské provenience. Před vybranými hranými filmy budou uvedeny krátké dobové dokumenty. Filmová přehlídka bude doplněna výstavou, na které budou prezentovány fotografie, propagandistické a filmové plakáty. Součástí akce bude odborné sympozium k tématu Film a stalinismus.

BIOGRAF S AGITKOU kolektivizace v obrazech

5.–9. 12. 2011

Program:

Pondělí, 5. prosince

17:30 projekce V naší vesnici (Rumunsko), RKI

19:00 vernisáž výstavy Kolektivizace v obrazech a slavnostní zahájení celé akce, RKI

Úterý, 6. prosince

10:00 – 18:00 Symposium Film a stalinismus, ÚSTR

Středa, 7. prosince

16:00 Píd' země (Maďarsko), MKC

18:30 Filmový příběh slovenské Příbety (komponovaný blok dokumentárních filmů), RKI

Čtvrtek, 8. prosince

17:30 projekce Žízeň (ČSR) + předfilm Společnou brázdou (ČSR) Bio Ponrepo

20:00 projekce Mitrea Cocor (Rumunsko) + předfilm Na začátku cesty, Bio Ponrepo

Pátek, 9. prosince

17:30 projekce Deset tisíc sluncí (Maďarsko)

+ předfilm Družstevníci z Poběžovic (ČSR), Bio Ponrepo

20:00 projekce Kozie mlieko (ČSR)

+ předfilm Kombajn (ČSR), Bio Ponrepo

Jednotlivým projekcím bude předcházet odborný úvod filmového historika a před vybranými projekcemi dlouhých hraných filmů budou promítány krátké dokumentární předfilmy. Po filmech bude vyhrazen prostor diskusi.

Místa konání akce:

Bio Ponrepo - promítací síň Národního filmového archivu (Bartolomějská 11, Praha 1)

RKI – Rumunský kulturní institut (Anglická 26, Praha 2)

MKC – Maďarské kulturní centrum (Rytířská 25-27, Praha 1)

ÚSTR – Ústav pro studium totalitních režimů (Siwecova 2, Praha 3)

Předfilmy:

Společnou brázdou, r. Hugo Huška, ČSR 1947

Kombajn, r. Josef Kluge, ČSR 1951

Na začátku cesty, r. Josef Bílek, ČSR 1951

Družstevníci z Poběžovic, Hanuš Burger, ČSR 1951

Oslobodená dedina, r. Waldemar Sent, ČSR 1949

Filmy:

Deset tisíc sluncí

(Tízezer nap, 1967, Maďarsko, 110 min.)

Režie: Ferenc Kósa

Film čerpá jednak z mírné liberalizace v 60. letech, jednak z naivity a iluzí spojených s touto érou. Čtyři desetiletí maďarských dějin jsou popisována navzdory určitého smyslu logiky dějin. To, co bylo špatné, je už za námi, a cesta přece jen vede kupředu. Jedno z významných historicko-reflexivních děl maďarské kinematografie.

Kozie mlieko (1952, ČSR, 80 min.)

Režie: Ondrej Jariabek

Agitační komedie zachycuje s humornou, ale přitom nabádavou nadsázkou třídní boj, který zachvátil tradiční slovenskou dědinu. Do budování se zapojili všichni pokrokově smýšlející rolníci, občas se vyskytnul i nějaký váhající střední zemědělec. Nakonec se ovšem překonaly všechny problémy a vše dobře dopadlo. Ukázalo se, že za všechny potíže mohou místní záškodníci, nadutí a chamtiví vesničtí boháči. Slovenským filmařům v případě realizace tohoto scénáře vyrazil na pomoc režisér Bořivoj Zeman (např. film Pyšná princezna), pověřený funkcí uměleckého poradce.

Mitrea Cocor (1952, Rumunsko, 112 min.)

Režie: Marietta Sadova, Victor Iliu

Chudý vesnický sirotek Mitrea Cocor se proti své vůli zúčastnil rumunsko-německé kampaně proti Sovětskému svazu, která probíhala v první polovině 40. let. Padl ovšem do ruského zajetí a v lágru se „vzdělával“ v duchu marxismu-leninismu. Poté se společně s Rudou armádou vrátil do

rodné rumunské vesnice, kde z vlastní iniciativy začal prosazovat kolektivizaci, a to v době před jejím oficiálním začátkem a ovládnutím Rumunska komunistickou stranou.

Píd' země (Talpalatnyi föld, 1948, Maďarsko, 100 min.)

Režie: Frigyes Bán

První maďarský film natočený po znárodnění maďarského filmového průmyslu. Vznikl na objednávku Rolnické strany a adaptuje román Pála Szabóa. Pohled na těžký a drsný život na maďarském venkově obsahuje už tendenční a politické zabarvení, film je nicméně po umělecké stránce působivým dílem.

V naší vesnici (In sat la noi, 1951, Rumunsko, 115 min.)

Režie: Jean Georgescu, Victor Iliu

První rumunská filmová agitka reflektující téma kolektivizace je adaptací povídky Cernove novi od Petra Dumitria. Chudí venkované v rumunské vesnici by rádi založili družstevní kolchoz, ale místní sedláci se jim v tom pokoušejí bránit. Zásah všudypřítomné komunistické strany situaci vyřeší ve prospěch většinové skupiny obyvatel.

Žízeň (1949, ČSR, 106 min.)

Režie: Václav Kubásek

V létě 1947 úrodu v celém Československu ohrožovalo velké sucho. Tato situace byla propagandisticky využita komunistickou stranou, která zajistila mimořádné dodávky obilí ze Sovětského svazu. V příběhu tohoto filmu se dění na domácí i zahraniční scéně odráží v jednání postav obyvatel české vesnice. Vesničtí boháči zadržují povinné dodávky, šmelí na černém trhu a pokouší se sabotovat výstavbu obecního vodovodu. Místní proletáři se naopak snaží jejich cíle odhalit a položit základy pokrokové socialistické vesnice.